

slaget til et Forslag alene om Anvendelse af Jord til Husmandsbrug, men derved er man ogsaa, frygter jeg for, kommet lidt længere bort fra det, jeg havde ønsket skulde gælde for al Jord i offentligt Eje, at Jorden, hvad enten den nu anvendes til Husmandsbrug eller til Bebyggelse, var underkastet den Regel: Statsjord skal ikke gøres til Genstand for Spekulation af Privatmænd, men skal anvendes paa en saadan Maade, at Samfundet som Helhed faar fuldt Vederlag for det Aktiv, det har i Jorden. Dernæst er man ogsaa gaaet bort fra den Bestemmelse, der staar som Punkt 5 i Landbokommissionens Indstilling, at naar der ikke findes tilstrækkelig mange Købere, der er kvalificerede efter Loven om Oprettelse af Husmandsbrug, da kan ogsaa andre faa Jorden i Brug, kun med den Forskel, at Staten i saa Fald ikke giver Laan i Bygningerne. Det kan maaske volde nogen praktisk Vanskelighed, hvis denne Bestemmelse ikke kommer med. Efter den Erfaring, man har for Udstykning, kniber det nemlig undertiden med at afhænde en hel Ejendom, medmindre man for en vis Dels Vedkommende kan udbyde noget større Parceller end almindelige Husmandsbrugsparceller. Jeg kan heller ikke se, at der kunde være noget til Hinder for, at man i enkelte Tilfælde gjorde Ejendommene noget større end 8 à 10 Tønder Land. I Landbokommissionen har man talt om 18 til 20 Tønder i enkelte Tilfælde, naar der ikke var Efterspørgsel nok efter de Brug, som jeg tidligere har nævnt. Det vilde være overordentlig uheldigt, hvis Staten skulde komme til at ligge inde med Restparter af Præstegaardsjorderne og Statsgaardene, som den kom til at drive for egen Regning; det vilde vistnok være et urentabelt Landbrug, som kun kunde volde Gene og Tab.

Laanesummen i § 6 er omtalt af de tidligere Talere; baade det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen) og det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Hauge) har anket over, at den der nævnte Sum, 3,600 Kr., var for lav, og ogsaa jeg mener, at dette er rigtigt. Da Landbokommissionen afgav sin Betænkning, var Prisstigningen paa Byggematerialier endnu ikke overordentlig stor. Ved Behandlingen i Udvalget er jeg vis paa, at man baade fra Udvalgets og fra den højtærede Landbrugsministers Side vil tage dette under Overvejelse og finde en Løsning, saa Byggelaanet bliver tilstrækkeligt til at opføre et efter Nutidens Fordringer nogenlunde godt Husmandshus.

Endelig mangler der i det foreliggende Lovforslag en Bestemmelse, som findes i Landbokommissionens Udkast, og som gaar ud paa, at den aarlige Afgift af de Landbrug, der oprettes efter Punkterne 4 og 5 i Landbokommissionens Forslag, ikke kan afløses; med andre Ord, man kan ikke i Fremtiden afløse denne Afgift, der skulde være et Udtryk for det, man til enhver Tid skylder Staten.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale det foreliggende Lovforslag til hurtig og velvillig Behandling i det høje Ting.

Wenzel Neergaard: Da nærværende Lovforslag blev fremsat her i Tinget, vakte det hos mig — jeg taler her rent personligt — nogen Forbavselse, fordi det forekommer mig, at dette Lovforslag indeholder forskellige Principper af vidtrækkende Betydning, og jeg var gaaet ud fra, at man, saaledes som Aftalen er mellem dette Ting og Regeringen, ikke vilde fremsætte Lovforslag, uden at Partierne i Forvejen var blevet bekendt med dem. Dette har imidlertid ikke været Tilfældet for det foreliggende Lovforslags Vedkommende. Dernæst maa jeg ogsaa fremsætte en Anke over den hurtige Behandling, som finder Sted, idet Lovforslaget blev fremsat den 11. Januar og allerede i Dag den 15. Januar er til første Behandling. Det har ikke været vort Parti muligt at afholde Partimøder om denne Sag, og jeg maa derfor tage alle Forbehold med Hensyn til Partiets Stilling; de Udtalelser, jeg her fremsætter, staar altsaa for min egen Regning.

Jeg kan ikke sige andet, end at det har været med stor Interesse, jeg har hørt de forskellige Partiers Ordførere udtale sig. De Herrer Ordførere for Venstre og Socialdemokratiet udtalte sig paa en saadan Maade, at jeg sagde til mig selv: Mon jeg i Grunden ikke har taget fejl i, at dette Lovforslag indeholder andet og mere end det, som det synes at gaa ud paa, mon det ikke er mig, som har set Syner? Men da den ærede Folketingsmand fra Løjre (N. Frederiksen), som jeg sætter megen Pris paa, navnlig paa Grund af hans store Ærlighed, talte, blev jeg ganske bestyrket i, at jeg ikke havde taget fejl. Den ærede Folketingsmand aabenbarede, at dette Lovforslag gik langt videre og havde langt større Rækkevidde, end det tilsyneladende har. Den ærede Folketingsmand udtalte, at dette Forsøg burde gøres, ikke fordi det betød saa meget med de faa Tønder